

mgr Ewa Bobin

Katedra Prawa Międzynarodowego i Europejskiego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii, UWr

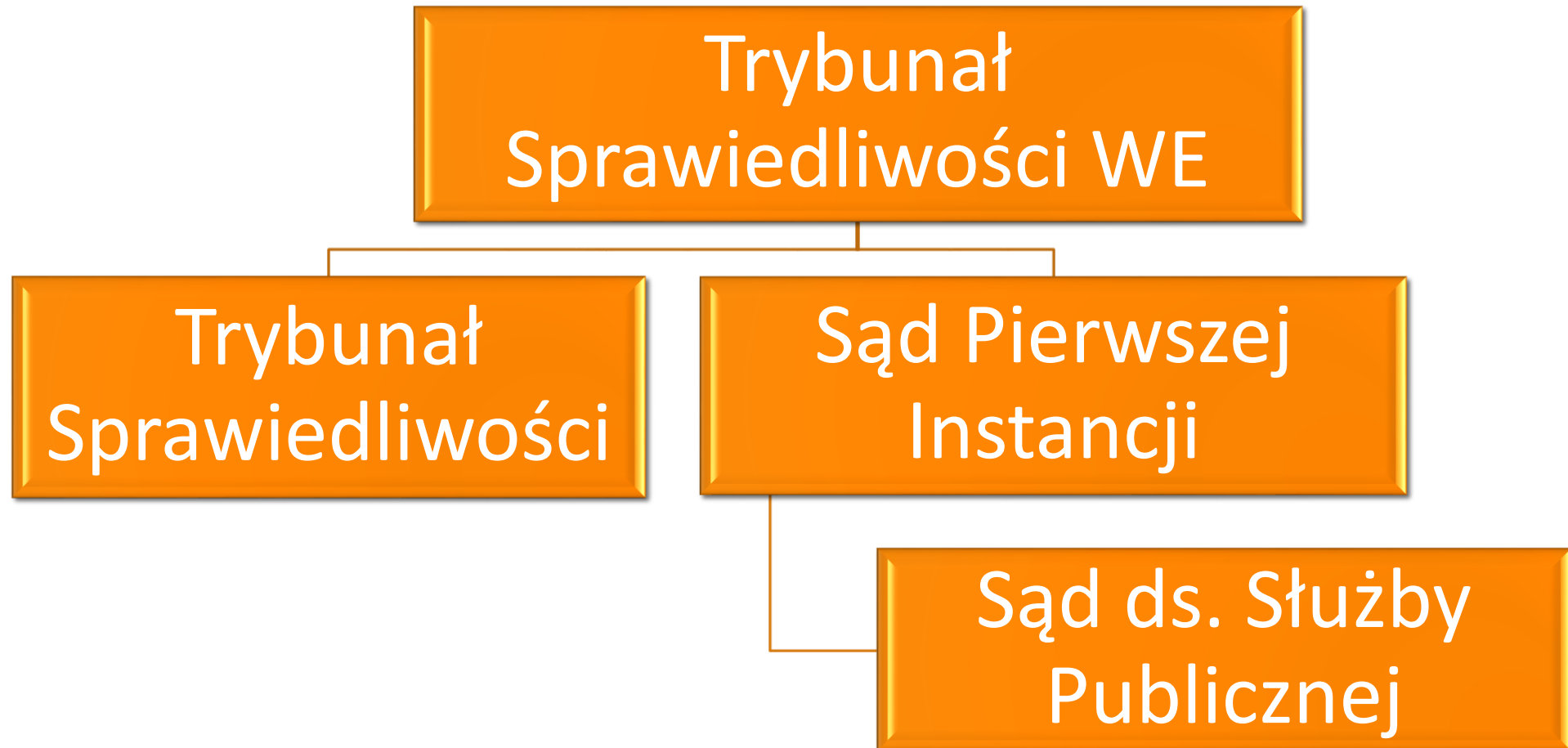
Trybunał Sprawiedliwości UE

Geneza

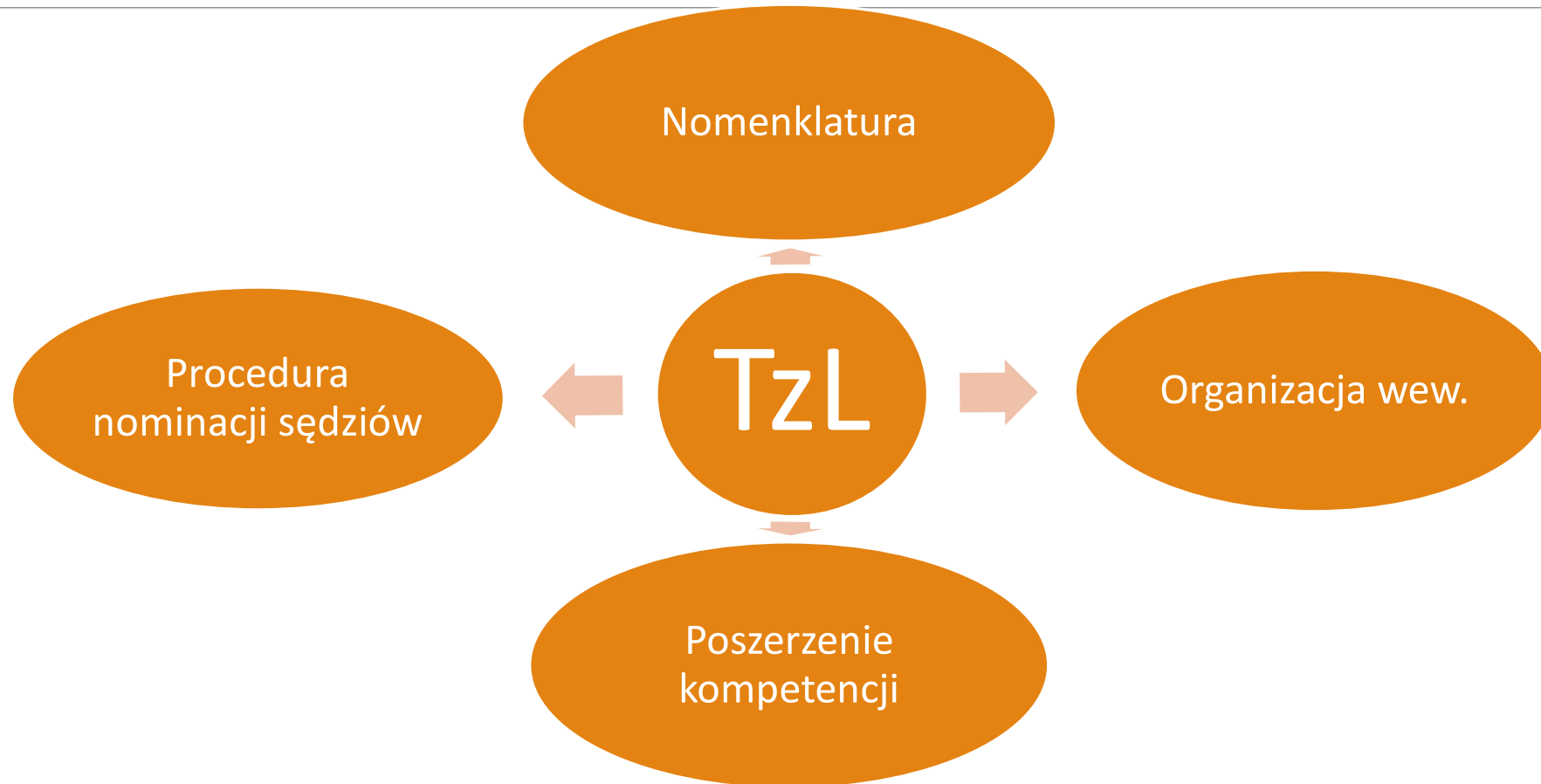
- ❖ Trybunał Sprawiedliwości utworzono 18 kwietnia 1951 r., na mocy Traktatu Paryskiego (1951), zawartego przez członków Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Swoją działalność rozpoczął 23 lipca 1952 r. jako **Trybunał Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali**.
- ❖ Trybunał stał się instytucją Wspólnot, kiedy na mocy Traktatów Rzymskich z 25 marca 1957 r. ustanowiono Europejską Wspólnotę Gospodarczą (EWG) i Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (EWEA, Euratom) w celu pogłębiania integracji gospodarczej państw.
 - ❖ Konwencja o niektórych wspólnych instytucjach WE z 25 marca 1957 roku oraz Protokół o Statucie Trybunału Sprawiedliwości
 - ❖ **Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich**

-
- ❖ Do rozbudowy wspólnotowych organów sądownictwa doszło w wyniku podpisania w 1986 r. Jednolitego Aktu Europejskiego, na mocy którego utworzono Sąd Pierwszej Instancji (SPI).
 - ❖ Swoją działalność SPI rozpoczął z dniem 1 września 1989 r.
 - ❖ Decyzją Rady z 2 listopada 2004 r. utworzono Sąd do Spraw Służby Publicznej

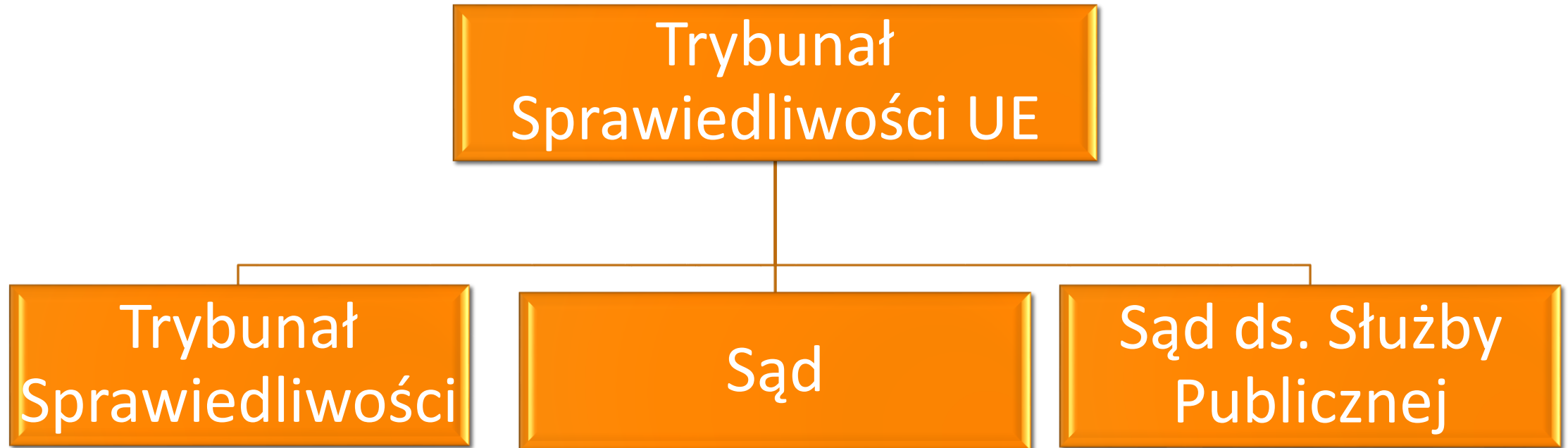
TSWE w latach 2004-2009

Reformy Traktatu z Lizbony

TSWE w latach 2009-2016

Reforma unijnego wymiaru sprawiedliwości z okresu 2016-2019

- ❖ W 2011 r. Trybunał opracował projekt przewidujący zwiększenie liczby sędziów Sądu z 27 do 39.
- ❖ W 2014 r., na wezwanie prezydencji Rady i z uwagi na pogorszenie się sytuacji w stosunku do 2011 r., Trybunał ulepszył swój projekt.
- ❖ Przyczyny reformy:
 - wzrost liczby sporów sądowych,
 - nadmierny czas trwania postępowań.

Cele reformy:

- ❖ trwałe **wzmocnienie skuteczności** wymiaru sprawiedliwości w interesie europejskich obywateli,
- ❖ **wzmocnienie wydajności** europejskiego systemu sądowniczego,
- ❖ **powstrzymanie wzrostu** liczby zaległych spraw i możliwość zajęcia się nagromadzonymi już sprawami,
- ❖ **skrócenie czasu** trwania **postępowania** przed Sądem,
- ❖ **zmniejszenie ryzyka** pociągnięcia Unii do **odpowiedzialności** za naruszenie obowiązku rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie,
- ❖ **uproszczenie struktury** sądowniczej Unii,
- ❖ **wzmocnienie spójności orzecznictwa**,
- ❖ Sąd zyska **większą elastyczność** przy rozpatrywaniu spraw,
- ❖ wzmocnienie Sądu pozwoli na ewentualne **przekazanie niektórych kompetencji Trybunału Sądowi**.

Po co istnieje Trybunał Sprawiedliwości UE?

<https://youtu.be/vtVK5iVn9YE>

Siedziba TSUE Luksemburg

**COUR DE JUSTICE
DES COMMUNAUTÉS
EUROPÉENNES**

Akty prawne dotyczące TSUE i jego procedury

1. Traktat o Unii Europejskiej (art. 13 i **art. 19**);
2. Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 218 ust. 11, 251 – art. 281);
3. Statut TSUE (dołączony do Traktatów jako Protokół nr 3);
4. Regulamin Trybunału Sprawiedliwości z 2016 r.;
5. Praktyczne instrukcje dla stron dotyczące spraw wnoszonych do Trybunału;
6. Regulamin postępowania przed Sądem z 2016 r.;
7. Praktyczne przepisy wykonawcze do regulaminu postępowania przed Sądem.

Aktualna struktura organizacyjna

- ❖ TUE oraz TFUE posługują się pojęciem Trybunału Sprawiedliwości w dwóch znaczeniach – *sensu stricto* (przez co rozumie się sam Trybunał Sprawiedliwości, TS) oraz *sensu largo* (przez co rozumie się ogół organów sądowych składających się na unijny system sądownictwa, TSUE).

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

Trybunał Sprawiedliwości	Sąd [b. Sąd I Instancji]	Sądy wyspecjalizowane (Izby Sądowe) Sąd ds. Służby Publicznej UE
1951 r. (TP) / 1952 r.	1986 r. (JAE) / 1989 r.	2001 r. (TzN) / 2004-2016 r.
1 sędzieja z każdego PC	Min. 1 sędzieja z każdego PC	<i>zasada sprawiedliwości geograficznej</i>
28 sędziów	46 sędziów (do 1 IX 2019 r.)	7 sędziów
11 RG	-	-
Kadencja członków – 6 lat	Kadencja członków – 6 lat	<i>Kadencja członków – 6 lat</i>

Kryteria wyboru

Trybunał Sprawiedliwości

- ❖ Sędziowie i RG muszą być osobami o niekwestionowanej niezależności, mającymi kwalifikacje wymagane w PC, z których pochodzą, do zajmowania **najwyższych** stanowisk sądowych lub muszą być prawnikami o uznanej kompetencji.

Sąd

- ❖ Sędziowie są wybierani spośród osób o niekwestionowanej niezależności, mogących zajmować **wysokie** (ale nie najwyższe jak przy TS) stanowiska sądowe.

Status członków TS i Sądu

- ❖ Możliwość reelekcji sędziów i rzeczników generalnych;
- ❖ Zakończenie kadencji:
 - ❖ wygaśnięcie kadencji,
 - ❖ śmierć sędziego/ RG,
 - ❖ Rezygnacja,
 - ❖ Zwolnienie z funkcji;
- ❖ Posiadanie immunitetu jurysdykcyjnego;
- ❖ Zasada *incompatibilitas*.

Polscy sędziowie i RG w TSUE

Struktura wewnętrzna TS i Sądu

Prezes i Wiceprezes TS/ Sądu

Pierwszy Rzecznik Generalny

Sprawozdawcy pomocniczy

Izby: 3/ 5 Sędziów, Wielka Izba (15 Sędziów), Pełen Skład, Skład jednoosobowy

Sekretariat TS/ Sądu z Sekretarzem na czele

Funkcje TSUE

(funkcje: sądowa i opiniodawcza)

- ✓ kontrola ważności i legalności aktów instytucji Unii Europejskiej (prawo wtórne/pochodne),
- ✓ czuwanie nad poszanowaniem przez państwa członkowskie obowiązków wynikających z traktatów oraz
- ✓ wykładnia prawa Unii (pierwotnego i pochodnego) na wniosek sądów krajowych.

Kompetencja *ratione materiae*

Zgodnie z art. 19 TUE Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej:

zapewnia poszanowanie prawa w wykładni i stosowaniu Traktatów.

Zgodnie z Traktatami TSUE orzeka:

1. W zakresie skarg bezpośrednich wniesionych przez PC, instytucje UE, osoby fizyczne i prawne
2. W trybie prejudycjalnym (na wniosek sądów PC)
3. W innych sprawach przewidzianych w Traktatach

Kompetencja TSUE ma charakter wyłączny.

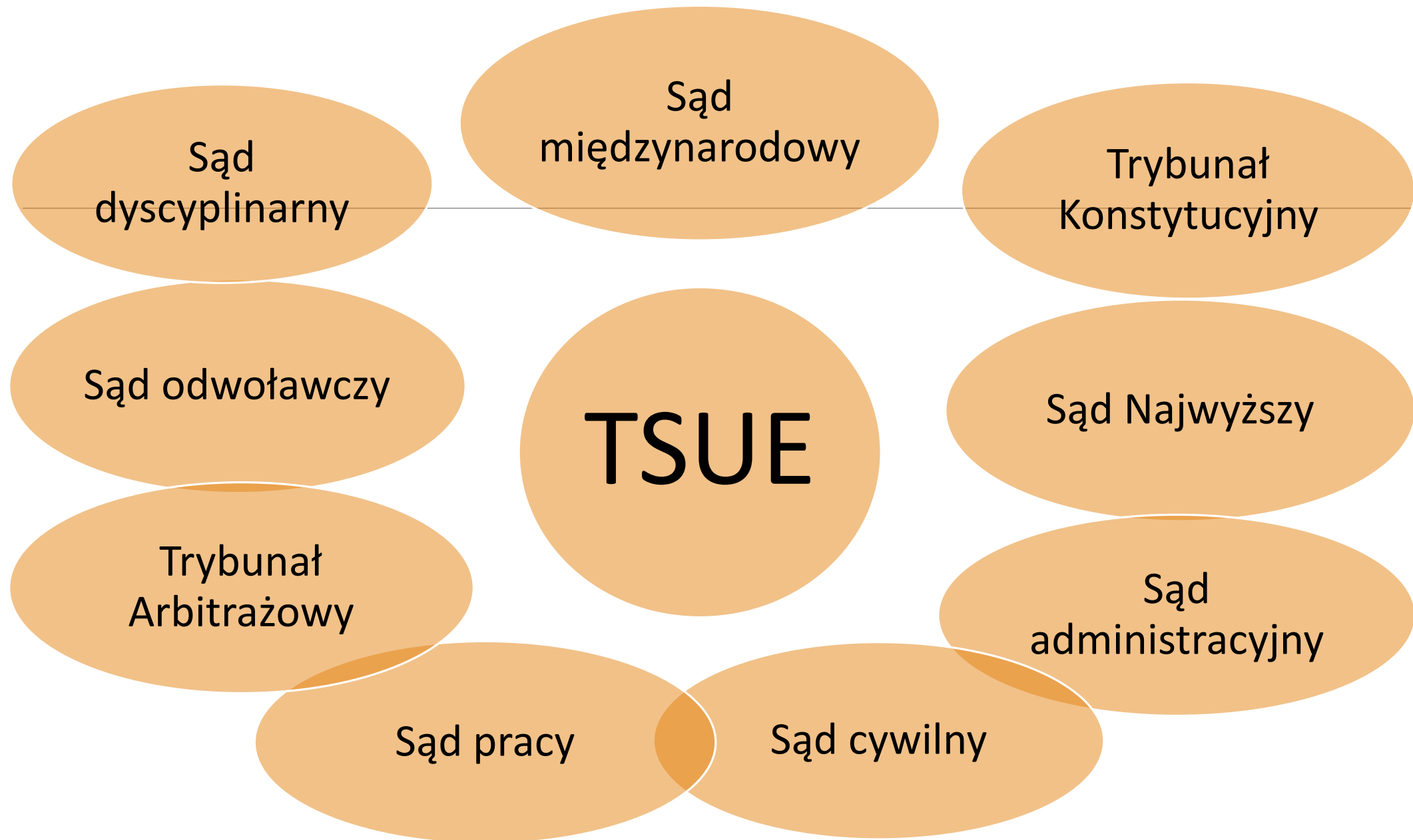
-
- ❖ TSUE może rozpatrywać tylko te rodzaje spraw, które zostały wyraźnie przewidziane w Traktatach (**zasada przyznania kompetencji**).
 - ❖ Jurysdykcja TSUE może mieć charakter:
 - ❖ Sporny;
 - ❖ Niesporny (postępowanie prejudycjalne i postępowanie ws. opinii o zgodności przewidywanej umowy międzynarodowej UE z Traktatami).

Właściwość Trybunału Sprawiedliwości

1. Skarga przeciwko państwu członkowskiemu z tytułu uchybienia zobowiązaniom (art. 258-260 TFUE)
2. Skarga o stwierdzenie nieważności (art. 263 TFUE)
3. Skarga na bezczynność (art. 265 TFUE)
4. Spór między PC przedłożony Trybunałowi na mocy kompromisu (art. 273 TFUE)
5. Opinia o zgodności umowy międzynarodowej UE z Traktatami (art. 218 ust. 11 TFUE)
6. Odesłanie prejudycjalne (art. 267 TFUE)
7. Odwołanie od wyroków i postanowień Sądu oraz specjalna procedura kontroli orzeczeń Sądu

Właściwość Sądu

1. Skarga o stwierdzenie nieważności (art. 263 TFUE)
2. Skarga na bezczynność (art. 265 TFUE)
3. Skarga odszkodowawcza (art. 268 TFUE)
4. Skarga pracownicza (art. 270 TFUE)
5. Skarga dot. umów zawartych przez Unię Europejską, w których właściwość Sądu została wyraźnie określona (klauzula arbitrażowa, art. 272 TFUE)
6. *Odesłanie prejudycjalne?* (art. 267 TFUE)

Kompetencja *ratione personae*

Stronami postępowania przed TSUE mogą być:

- ❖ Instytucje Unijne, organy i jednostki organizacyjne UE,
- ❖ Państwa Członkowskie UE,
- ❖ Państwa EOG,
- ❖ Jednostki – osoby fizyczne i prawne.

Kompetencja *ratione iuris*

TSUE orzeka na podstawie:

- ❖ **Prawa pierwotnego UE,**
- ❖ **Prawa wtórnego UE,**
- ❖ **Umów międzynarodowych,** w tym zawierających klauzulę jurysdykcyjną TSUE,
- ❖ **Zwyczaju,**
- ❖ **(zasad ogólnych prawa).**

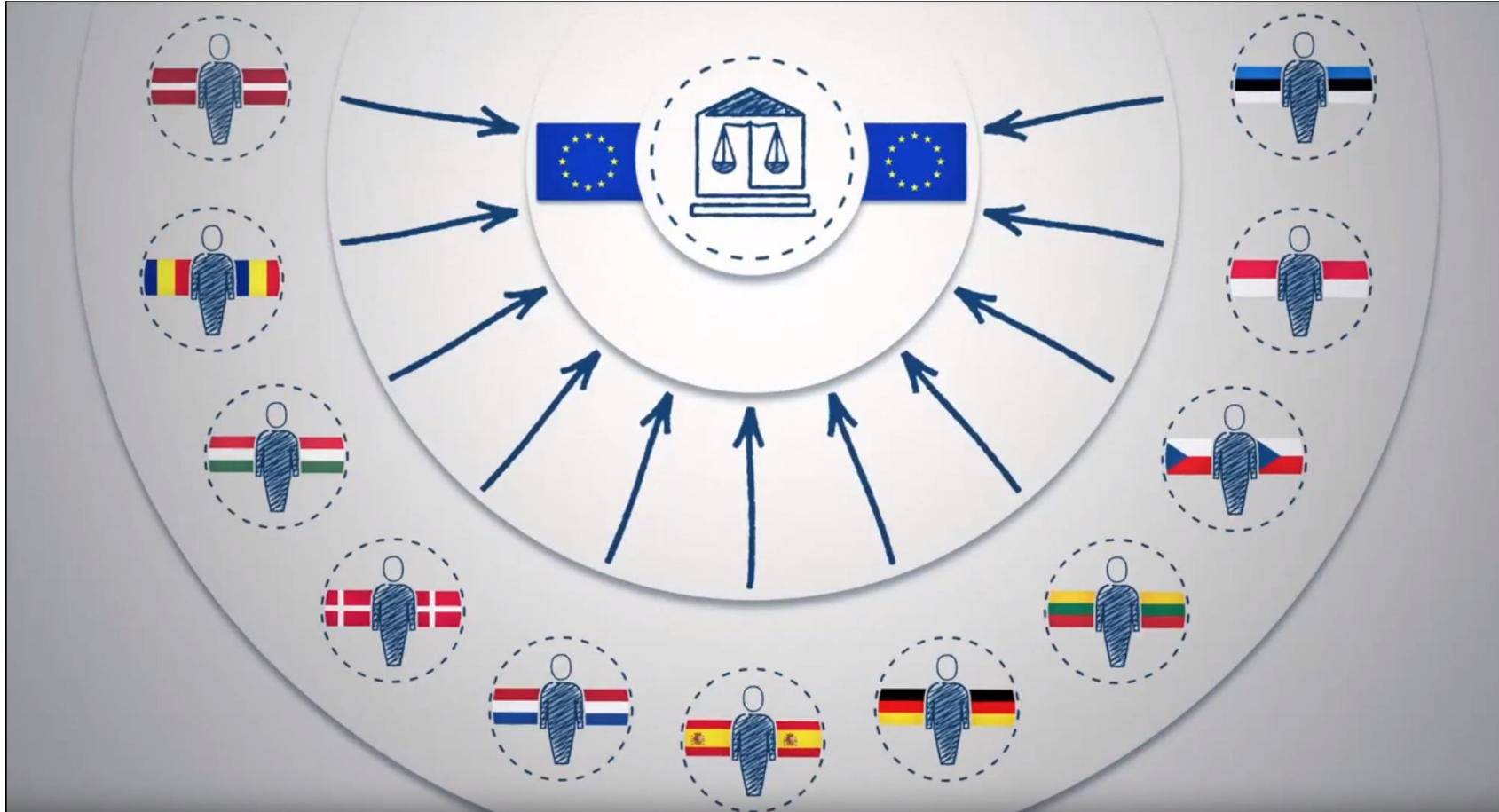

Jak działa Trybunał? Podstawowe fakty.

<https://youtu.be/j7KMKxeBaKw>

Język postępowania:

<https://www.youtube.com/watch?v=riFfkyMA9kA>

Reprezentacja stron postępowania – art. 19 Statutu TSUE

*Państwa Członkowskie i instytucje Unii reprezentuje przed Trybunałem Sprawiedliwości **pełnomocnik**, ustanawiany dla każdej sprawy; pełnomocnika może wspomagać **doradca albo adwokat lub radca prawny**.*

Państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, niebędące Państwami Członkowskimi oraz Urząd Nadzoru EFTA, określony w tym Porozumieniu, są reprezentowane w taki sam sposób.

*Inne strony muszą być reprezentowane przez **adwokatów lub radców prawnych**.*

Jedynie adwokat lub radca prawny uprawniony do występowania przed sądem Państwa Członkowskiego lub innego państwa, które jest stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, może reprezentować lub wspomagać stronę przed Trybunałem.

*Gdy pełnomocnicy, doradcy i adwokaci lub radcy prawni występują przed Trybunałem, korzystają, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym, z **praw i immunitetów** niezbędnych do wykonywania obowiązków w sposób niezależny.*

W stosunku do doradców i adwokatów lub radców prawnych występujących przed Trybunałem, Trybunał ma uprawnienia właściwe dla sądów powszechnych, zgodnie z warunkami określonymi w regulaminie proceduralnym.

***Nauczyciele akademicki** będący obywatelami Państwa Członkowskiego, którego prawo przyznaje im prawo reprezentowania stron przed sądem, mają takie same prawa przed Trybunałem jak te, które niniejszy artykuł przyznaje adwokatom lub radcom prawnym.*

Etapy postępowania – art. 20 Statutu TSUE

*Stosowana przed Trybunałem Sprawiedliwości procedura składa się z dwóch części: **pisemnej i ustnej**.*

*Na **procedurę pisemną** składa się przekazywanie stronom oraz instytucjom Unii, których decyzje są przedmiotem sporu, skarg, pism procesowych, argumentów obrony i uwag oraz odpowiedzi na nie, jeśli takie są, jak też wszelkich pism i dokumentów na ich poparcie lub ich uwierzytelnionych odpisów.*

*Materiały przekazuje **sekretarz** w trybie i w terminie określonych w regulaminie proceduralnym.*

*Na **procedurę ustną** składa się wysłuchanie przez Trybunał pełnomocników, doradców i adwokatów lub radców prawnych oraz opinii rzecznika generalnego, jak również, w stosownym przypadku, przesłuchiwanie świadków i biegłych.*

*Jeśli Trybunał uzna, że w sprawie nie występuje nowe zagadnienie prawne, po **wysłuchaniu rzecznika generalnego** może zadecydować o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii rzecznika generalnego.*

Interwencja – art. 40 statutu

Państwa Członkowskie i instytucje Unii mogą interweniować w sprawach rozpatrywanych przez Trybunał Sprawiedliwości.

*Takie samo prawo przysługuje organom i jednostkom organizacyjnym Unii oraz każdej innej osobie, jeżeli mogą oni uzasadnić interes w rozstrzygnięciu sprawy przedłożonej Trybunałowi. **Osoby fizyczne ani prawne nie mogą interweniować w sprawach między Państwami Członkowskimi, między instytucjami Unii lub między Państwami Członkowskimi a instytucjami Unii.***

Bez uszczerbku dla drugiego akapitu, państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym, niebędące Państwami Członkowskimi oraz Urząd Nadzoru EFTA, określony w tym Porozumieniu, mogą interweniować w sprawach rozpatrywanych przez Trybunał, dotyczących jednej z dziedzin stosowania tego Porozumienia.

*Wniosek interwencyjny ogranicza się do **poparcia żądań jednej ze stron.***

Wyroki Trybunału

Artykuł 35 **Obrady** Trybunału Sprawiedliwości są i pozostają **niejawne**.

Artykuł 36 **Wyroki** zawierają **uzasadnienie oraz nazwiska sędziów uczestniczących w obradach. + sentencja!**

Artykuł 37 **Wyroki podpisują prezes i sekretarz**. Odczytuje się je na posiedzeniu **jawnym**.

- ❖ Charakter orzeczenia: *inter partes*, prawomocność z dniem ich ogłoszenia.
- ❖ Głosowanie większością głosów. Brak *votum separatum*.
- ❖ Wyroki są publikowane we wszystkich językach urzędowych UE.

Wyrok zaoczny i sprzeciw – art. 41 Statutu

*Jeśli należycie zawiadomiona strona pozwana nie złoży pisemnych wniosków, wydaje się przeciwko tej stronie **wyrok zaoczny**. Od wyroku zaocznego można wnieść **sprzeciw w terminie jednego miesiąca** od zawiadomienia o nim. Sprzeciw nie ma skutku zawieszającego wykonanie przymusowe wyroku zaocznego, o ile Trybunał Sprawiedliwości nie postanowi inaczej.*

Powództwo osoby trzeciej – art. 42 Statutu

*W sprawach oraz na warunkach określonych w regulaminie proceduralnym Państwa Członkowskie, instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii i inne osoby fizyczne lub prawne mogą **wnieść przeciw wyrokowi powództwo osoby trzeciej przeciwko prawomocnemu orzeczeniu, jeżeli wyrok ten narusza ich prawa i został wydany w sprawie, do udziału w której nie zostali wezwani.***

Wykładnia wyroku – art. 43 Statutu

*Jeśli zachodzi wątpliwość co do znaczenia lub zakresu wyroku, Trybunał Sprawiedliwości jest właściwy do dokonania jego wykładni na **wniosek** **którejkolwiek ze stron lub instytucji Unii**, która **uzasadni swój interes w tym zakresie**.*

Wznowienie postępowania – art. 44 Statutu

*Wniosek o wznowienie postępowania można wnieść do Trybunału Sprawiedliwości jedynie w związku z **ujawnieniem okoliczności faktycznej**, mogącej mieć **decydujące znaczenie**, **nieznanej w chwili wydania wyroku** ani Trybunałowi, ani stronie żądającej wznowienia.*

*Wznowienie postępowania wszczyna się na mocy wyroku Trybunału, wyraźnie stwierdzającego **istnienie nowej okoliczności faktycznej uzasadniającej wznowienie** i — tym samym — stwierdzającego dopuszczalność wniosku w tej sprawie.*

*Wniosku o wznowienie postępowania nie można wnieść po upływie **dziesięciu lat** od wydania wyroku.*

Odwołanie od orzeczenia Sądu – art. 56 Statutu

*Odwołanie może zostać wniesione **do Trybunału Sprawiedliwości** w **terminie dwóch miesięcy** od zawiadomienia o orzeczeniu, od którego wnoszone jest odwołanie, **od orzeczeń Sądu** kończących postępowanie w sprawie i orzeczeń tego Sądu rozstrzygających kwestie merytoryczne jedynie w części, lub rozstrzygających kwestię proceduralną dotyczącą zarzutu braku kompetencji lub niedopuszczalności.*

*Odwołanie takie może zostać **wniesione przez każdą stronę, której żądania nie zostały uwzględnione, w całości lub w części.** Jednakże interwenienci, niebędący ani Państwami Członkowskimi, ani instytucjami Unii, mogą wnieść takie odwołanie jedynie wtedy, gdy orzeczenie Sądu dotyczy ich bezpośrednio.*

Z wyjątkiem spraw dotyczących sporów między Unią a jej pracownikami, odwołanie może być również wniesione przez Państwa Członkowskie i instytucje Unii, które nie interweniowały w postępowaniach przed Sądem. Sytuacja takich Państw Członkowskich i instytucji jest taka sama jak Państw Członkowskich i instytucji, które interweniowały w pierwszej instancji.

Art. 58 Statutu

*Odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości jest **ograniczone do kwestii prawnych**. Podstawę odwołania stanowi **brak właściwości Sądu, naruszenie procedury** w postępowaniu przed Sądem wpływające niekorzystnie na interesy wnoszącego odwołanie oraz **naruszenie prawa Unii** przez Sąd.*

Odwołanie nie może dotyczyć wyłącznie ustalenia wysokości kosztów postępowania lub wskazania strony je ponoszącej.

- ❖ W wypadku wniesienia odwołania od orzeczenia Sądu procedura postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości składa się z **części pisemnej i ustnej**.
- ❖ Jeśli odwołanie jest zasadne, Trybunał Sprawiedliwości **uchyla orzeczenie Sądu**. Może on wydać **orzeczenie ostateczne w sprawie**, jeśli stan postępowania na to pozwala, lub **skierować sprawę do ponownego rozpoznania** przez Sąd.

A co po studiach?

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oferuje co roku **ograniczoną liczbę odpłatnych staży trwających pięć miesięcy**. Staże odbywają się głównie w Dyrekcji Generalnej Tłumaczeń, w Dyrekcji Badań i Dokumentacji, w Dyrekcji Komunikacji, w Dyrekcji ds. Protokołu i Wizyt, w biurze Doradcy prawnego ds. administracyjnych, w Sekretariacie Sądu i w Dyrekcji Tłumaczeń Konferencyjnych. Staże odbywają się w dwóch terminach:

- w dniach od 1 marca do 31 lipca (zgłoszenia przyjmowane są co roku w dniach od 1 lipca do 30 września);
- w dniach od 1 października do 28 lutego (zgłoszenia przyjmowane są co roku w dniach od 1 lutego do 30 kwietnia).

Kandydaci posiadający **dyplom uniwersytecki ukończenia studiów z zakresu prawa** lub nauk politycznych (specjalizacja prawo) albo, w przypadku staży w Dyrekcji Tłumaczeń Konferencyjnych, dyplom tłumacza konferencyjnego, składają wnioski zgłoszeniowe przez aplikację EU CV Online w wyznaczonym terminie.

Kwota **stypendium wynosi 1120,00 EUR netto miesięcznie**.

Ze względów administracyjnych pożądana jest **dobra znajomość języka francuskiego**.

Dziękuję za uwagę.
